

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА В УКРАЇНІ

*МАТЕРІАЛИ
МІЖРЕГІОНАЛЬНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ, ПРИСВЯЧЕНОЇ ПРОГОЛОШЕННЮ
ЗАГАЛЬНОЇ ДЕКЛАРАЦІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ*

м. Івано-Франківськ
2010

УДК 342.7(477)(063)
ББК 67.9 (4 Укр) 300:73
К-65

Друкується за рішенням Вченої ради Прикарпатського юридичного інституту Львівського державного університету внутрішніх справ, протокол № 7 від 3 березня 2010 року

Конституційно-правовий статус людини і громадянина в К-65 Україні: матеріали Міжрегіональної науково-практичної конференції, присвяченої проголошенню Загальної декларації прав людини (м. Івано-Франківськ, 8 грудня 2009 р.). – Івано-Франківськ: ПНОІ ЛьвДУВС, 2010. – 266 с.

До матеріалів конференції увійшли доповіді провідних науковців, викладачів, аспірантів (ад'юнктів), здобувачів та юристів-практиків, в яких розглянуто питання забезпечення, реалізації, охорони та захисту конституційних прав та свобод людини і громадянина в українському суспільстві, а також трансформації їх від декларування до реального втілення у правову дійсність.

Матеріали конференції будуть корисними для науковців, аспірантів(ад'юнктів), студентів, курсантів, практичних працівників у галузі юриспруденції.

УДК 342.7(477)(063)
ББК 67.9 (4 Укр) 300:73

Відповідальність за достовірність фактів, статистичних даних, точність викладеного матеріалу покладається на авторів.

© Прикарпатський юридичний
інститут ЛьвДУВС, 2010

*Ігор Йосифович Магновський,
кандидат юридичних наук, доцент,
докторант кафедри конституційного та міжнародного права
Київського національного університету внутрішніх справ*

АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНА РЕФОРМА В УКРАЇНІ КРІЗЬ ПРИЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА

Одним з основоположних аспектів розвитку державотворення на сучасному етапі в Україні виступає адміністративно-територіальна реформа. Адміністративно-територіальний устрій є ключовим фактором визначення напрямків та орієнтирів стратегії розвитку будь-якої держави, тому проблематика цього устрою почала хвилювати українську політичну еліту чи не з моменту зародження державності. У всі історичні часи існування феномена держави виникала проблема її територіальної організації, не є виключенням і сьогодні, що тим самим і зумовлює її актуальність.

Окремим питанням удосконалення адміністративно-територіального устрою присвятили свої напрацювання такі вчені, як: Авер'янов В.Б., Баранчук В.М., Бутко І.П., Борисов В.М., Велігодський В.М., Головченко В.В., Давидов Р.К., Кампо В.М., Корнієнко М.І., Копиленко О.Л., Лимаренко О.І., Нижник Н.Р., Орзіх М.П., Погоріло В.Ф., Пухтинський М.О., Тодика Ю.М., Ткачук П.Н., Селіванов А.О., Фрицький О.Ф., Цвік М.В., Шаповал В.М. та багато інших.

Однак ігнорування владними структурами наукових надбань зазначеної проблематики, глобальна криза українського політикуму з витікаючими соціально-економічними негативними явищами, що призвело до значних обмежень прав і свобод людини та в цілому громадян держави, і врешті-решт простого та галасливого їх декларування, спричинило новий поштовх розробки адміністративно-територіальної реформи.

Як зазначають вчені, адміністративно-територіальний устрій сучасних держав покликаний максимально сприяти керованості всіма сферами життя суспільства, його демократизації та вирівнюванню соціально-економічного

розвитку всіх регіонів держави [1, с.137]. Тому не повинна бути виключенням цього і Україна, де на основоположному місці перебуватиме людина – громадянин, як вектор, на який мають бути спрямовані будь-які реформи із забезпечення її прав і свобод.

Оскільки адміністративно-територіальний устрій складається з адміністративно-територіальних одиниць, то, як стверджує Олуйко В.М., головне завдання – установити такі адміністративно-територіальні одиниці, котрі могли б не тільки бути ефективними провідниками державної політики, але мали б змогу виконувати самоврядні функції. Відповідність ресурсних можливостей переданим повноваженням повинна бути закріплена прозорою та простою системою оцінки діяльності адміністрації як зі сторони громадськості, так і зі сторони державних органів. Тому має бути створена чітка система адміністративно-територіальних одиниць, які можна було б порівняти між собою [2, с.121].

Розробники адміністративно-територіальної реформи підкреслюють що, головна її мета: забезпечити людину якісними та доступними послугами найближче до її місця проживання, наділити органи місцевого самоврядування достатніми повноваженнями та ресурсами для надання якісних і доступних послуг. Суть цієї реформи має наступний виклад: широка децентралізація виконавчої влади; перенесення частини повноважень та відповідальності з національного рівня на регіональний, з регіонального – на районний, з районного – на рівень громад; найважливішим елементом реформи є утворення громад як адміністративно-територіальних об'єднань базового рівня, здатних надавати значну частину послуг населенню, котрі сьогодні надаються на рівні району [3, с. 46].

Слід вказати, що чітка та зрозуміла структура територіальної будови і управління дозволяє здійснювати оперативне керівництво адміністративно-територіальними одиницями, проводити єдину економічну, соціальну, технічну, військову, культурну та іншу політику. А це – можливість розбудувати єдину державу, формувати єдину націю, консолідувати суспільство на благо людини з належними гарантіями прав і свобод громадян.

Така реформа покликана привести адміністративно-територіальний устрій держави у відповідність до європейських принципів побудови системи управління регіональним і місцевим розвитком, функціонування місцевого самоврядування, об'єктивних тенденцій перебігу соціально-економічних процесів.

Отже, адміністративно-територіальна реформа є однією з найскладніших проблем в Україні, адже, крім суттєвих фінансових витрат, вимагає здатності пошуку компромісів із боку провідних політичних гравців, усвідомлення її необхідності та розуміння громадян, політичної волі та відповідальності влади.

Окремі науковці чітко наголошують, що змінювати систему територіальної організації влади необхідно починати з низової ланки, з базового рівня (сільська, селищна, міська громади), створюючи саме на цьому рівні відповідну інституційно-правову базу. Лише після цього можна переходити до наступного етапу – реформування на районному рівні [4, с.131].

З метою реформування адміністративно-територіального устрою Україна має враховувати як власний досвід, традиції, так і досвід країн, де вже пройшли таку реформу. Зокрема, Польщі, яка розпочала власну реформу зі створення повноцінних місцевих громад – гмін. Тільки після того як гміни показали свою ефективність, були здійснені наступні кроки – реформування на рівні повітів та воєводств, що відповідають нашим районам та областям. При цьому необхідно обов'язково передбачати параметри і терміни завершення реформи. Для цього і влада, і суспільство мають провести не просто публічний діалог, а широкомасштабну роботу з наукового обґрунтування адміністративно-територіальної реформи [4, с.132].

Таким чином, питання оптимізації адміністративно-територіального поділу України сьогодні є вельми необхідним, оскільки відповідно до його реформування створюється система органів державної влади та місцевого самоврядування – адміністративно-територіальний устрій, організація якого є стратегічною проблемою кожної незалежної держави, вирішення

якої визначає рівень забезпечення прав і свобод людини та розбудову громадянського суспільства в цілому.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Трохимчук С.В. Політична географія світу: навч. посіб. / Трохимчук С.В., Федунь О.В. – 2-ге вид. перероб. і доп. – К.: Знання, 2002. – 422 с.
2. Олуйко В.М. Адміністративно-територіальна реформа в Україні: шляхи, методи, завдання / В.М. Олуйко // Південноукраїнський правничий часопис. – 2006. – №2. – С. 120-124.
3. Бесчастний В. Суперечності адміністративно-територіальної реформи / В. Бесчастний, Ю. Делія // Віче. – 2007. – №15. – С.45-47.
4. Малиновський В. Проблеми адміністративно-територіального устрою в Україні та шляхи його реформування / В. Малиновський // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. – 2007. – №4. – С.125-132.

<i>Наталія Михайлівна Батанова</i> КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВИ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА.....	65
<i>Сергій Геннадійович Грицкевич</i> ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРАВ ГРОМАДЯН.....	70
<i>Василь Антонович Савченко</i> КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНІ ГАРАНТІЇ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ.....	76
<i>Степан Дмитрович Сворак</i> <i>Роман Васильович Грегулецький</i> ГЕНЕЗА ТА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ОСОБИ ЗА ЮРИДИЧНИМИ ДОКУМЕНТАМИ КИЇВСЬКОЇ РУСИ.....	81
<i>Оксана Федорівна Терешук</i> , <i>Олександра Іванівна Пташник-Середюк</i> КОНСТИТУЦІЙНІ ГАРАНТІЇ СВОБОДИ СОВІСТІ В УКРАЇНІ: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ	87
<i>Оксана Петрівна Васильченко</i> ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД ІЗ ПРАВ ЛЮДИНИ В СИСТЕМІ ГАРАНТІЙ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ І СВОБОД ОСОБИ.....	91

**СЕКЦІЯ І.
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ПРАВ ЛЮДИНИ І
ГРОМАДЯНИНА**

<i>Вадим Петрович Кошеваров</i> ДОСЯГНЕННЯ У ВИКОНАННІ ПЛАНУ ДІЙ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У СФЕРІ ЮСТИЦІЇ І ВНУТРІШНІХ СПРАВ В УКРАЇНІ	94
<i>Борис Володимирович Бабін</i> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА РОЗВИТОК У МІЖНАРОДНИХ ПРОГРАМНИХ ПРАВОВИХ РЕГУЛЯТОРАХ.....	99
<i>Ігор Йосифович Магновський</i> АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНА РЕФОРМА В УКРАЇНІ КРІЗЬ ПРИЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА.....	103

<i>Сергій Володимирович Томин</i> ПРОТЕСТ ПРОКУРОРА ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА.....	106
<i>Віталій Васильович Книш</i> КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНО-ПОЛІТИЧНИХ ВІДНОСИН ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ ЕЛЕМЕНТ ЇХ ПРАВОВОГО СТАТУСУ.....	111
<i>Наталія Михайлівна Саветчук</i> ІДЕЇ СВОБОДИ, РІВНОСТІ ТА СПРАВЕДЛИВОСТІ В ДЕРЖАВНО-ПРАВОВИХ ПОГЛЯДАХ І. ФРАНКА.....	118
<i>Світлана Миколаївна Мельничук</i> ФОРМИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ГІРСЬКИХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ.....	123
<i>Сергій Петрович Кубієвич</i> ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА В УКРАЇНІ	129
<i>Мар'яна Дмитрівна Пленюк</i> КОНСТИТУЦІЯ ЯК ГАРАНТ У ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАННЯХ: ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	133
<i>Ірина Ігорівна Припхан</i> МОРАЛЬНИЙ ВИМІР ПРАВ ЛЮДИНИ.....	136
<i>Роман Михайлович Андрусяк</i> ХРИСТІЯНСТВО І ПРАВА ЛЮДИНИ	142

СЕКЦІЯ II.
ОСНОВНІ ПРАВА, СВОБОДИ ТА ОБОВ'ЯЗКИ ЛЮДИНИ І
ГРОМАДЯНИНА В УМОВАХ ПОБУДОВИ ПРАВОВОЇ
ДЕРЖАВИ

<i>Любов Михайлівна Николайчук</i> ПРАВО ГРОМАДЯН НА ІНФОРМАЦІЮ ТА ЙОГО ГАРАНТІЇ.....	146
<i>Петро Васильович Мельник</i> ПРАВО ВЛАСНОСТІ НА ЛІСИ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА.....	150
<i>Тетяна Миколаївна Мілова</i> КУЛЬТУРНІ ПРАВА ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА В КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРОЕКТАХ СУЧАСНОСТІ	153

<i>Олександр Михайлович Великорода</i>	
МАЙНОВІ ПРАВА ПОДРУЖЖЯ ПРИ ПОДІЛІ КОРПОРАТИВНИХ ПРАВ.....	158
<i>Надія Онуфріївна Багай</i>	
ПРАВО НА ЗЕМЛЮ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ	162
<i>Ірина Олексіївна Турчак</i>	
РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ НА ЗДІЙСНЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	166
<i>Олександр Ярославович Соловій</i>	
ПРАВОВА ПОВЕДІНКА ТА ЇЇ СОЦІАЛЬНА ЗНАЧУЩІСТЬ....	170
<i>Іванна Іванівна Бондар</i>	
СВОБОДА СВІТОГЛЯДУ ТА ВІРОСПОВІДАННЯ: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ.....	175
<i>Олександра Володимирівна Шаган</i>	
ПРАВО НА ЖИТТЯ: АКСІОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ	179

СЕКЦІЯ ІІІ. ГАРАНТІЇ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА

<i>Тетяна Володимирівна Садова</i>	
ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ ПРИ ОСВІДУВАННІ ТА ОТРИМАННІ ЗРАЗКІВ ДЛЯ ЕКСПЕРТНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ.....	183
<i>Оксана Ярославівна Лаврів</i>	
ЗАБОРОНА НЕОБҐРУНТОВАНОЇ ВІДМОВИ У ПРИЙНЯТТІ НА РОБОТУ ЯК ОДНА ІЗ ГАРАНТІЙ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ПРАЦЮ	188
<i>Юрій Володимирович Карканов</i>	
ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ СПІВВІДНОШЕННЯ ДІЗНАННЯ З ДОСУДОВИМ СЛІДСТВОМ ТА ОПЕРАТИВНО- РОЗШУКОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ.....	192
<i>Ольга Ігорівна Зозуляк</i>	
ВИМОГИ ЩОДО ФОРМИ ДОГОВОРІВ, ЯКІ УКЛАДАЮТЬСЯ ЮРИДИЧНИМИ ОСОБАМИ.....	200
<i>Руслан Григорович Авдюгін</i>	
КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСОБИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ	205
<i>Оксана Іванівна Длугош</i>	
ЗАХИСТ ПРАВ АКЦІОНЕРІВ: ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ СПОСОБИ.....	210

<i>Тамара Степанівна Тулінова</i> ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ ПРАВА НА БЕЗПЕЧНЕ МОРСЬКЕ СЕРЕДОВИЩЕ	215
<i>Ірина Ігорівна Яцків</i> ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ СУБ'ЄКТІВ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА КОРУПЦІЙНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ	218
<i>Андрій Васильович Братковський</i> АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ ПРАВ ДЕПОРТОВАНИХ ЗА ЕТНІЧНОЮ ОЗНАКОЮ	221
<i>Олександра Михайлівна Кузнєцова</i> ДЕМОКРАТІЯ І ПРАВА НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН В УКРАЇНІ.....	224
<i>Юлія Володимирівна Кернякевич</i> ЗГОДА ПРАЦІВНИКА ЯК ГАРАНТІЯ ЗАКОННОСТІ ПОСТІЙНИХ ПЕРЕВЕДЕНЬ НА ІНШУ РОБОТУ	228
<i>Віктор Васильович Корольов</i> НАКЛАДЕННЯ АРЕШТУ НА МАЙНО АБО ГРОШОВІ КОШТИ, ЩО НАЛЕЖАТЬ ВІДПОВІДАЧЕВІ І ЗНАХОДЯТЬСЯ У НЬОГО АБО В ІНШИХ ОСІБ, ЯК ВИД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЗОВУ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ.....	232
<i>Світлана Василівна Онищук</i> МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ЗАХИСТУ ПРАВ ЗВІЛЬНЕНИХ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ ПРАВОПОРЯДКУ	236
<i>Богдан Михайлович Гамалюк</i> ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРАВ ГРОМАДЯН	240
<i>Олександр Романович Ковалишин</i> ПІДВІДОМЧІСТЬ КОРПОРАТИВНИХ СПОРІВ.....	248
<i>Леся Василівна Дубницька</i> ЗАПРОВАДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРУ ВИБОРЦІВ: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ	252
<i>Ірина Ярославівна Андрушко-Пупчик</i> ПРАВОВІ ЗАСОБИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ	255